

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību

Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālā konference, sanākusi Parīzē, no 1972. gada 17. oktobra līdz 21. novembrim uz savu septiņpadsmito sesiju,

konstatējot, ka kultūras un dabas mantojumam arvien vairāk draud izzušana, ko izsauc ne tikai tradicionāli bojājumi, bet arī sociālās un ekonomiskās dzīves attīstība, kas tos vēl padziļina ar bīstamākām un graužošākām parādībām,

ņemot vērā, ka jebkuras kultūras vērtības vai dabas objekta bojāšanās vai izzušana ir kaitīgs zaudējums visām pasaules tautām,

ņemot vērā, ka šī mantojuma aizsardzība valstiskā līmenī bieži vien ir nepietiekama sakarā ar to līdzekļu apjomu, ko tā prasa, un valsts, kuras teritorijā šī aizsargājamā vērtība atrodas, ekonomisko, zinātnisko un tehnisko resursu nepietiekamību,

atgādinot, ka Organizācijas Statūti nosaka, ka tā palīdz saglabāt, attīstīt un izplatīt zināšanas, rūpējoties par visas cilvēces mantojuma aizsardzību un saglabāšanu, kā arī rekomendējot ieinteresētajām valstīm noslēgt atbilstošas starptautiskas konvencijas,

uzskatot, ka pastāvošās starptautiskās konvencijas, rekomendācijas un rezolūcijas kultūras un dabas vērtību interesēs liecina par to, kāda nozīme visām pasaules tautām ir pasaules unikālo un neaizvietojamu vērtību saglabāšanai, neatkarīgi no tā, kādai tautai tās pieder,

ņemot vērā, ka dažas kultūras un dabas mantojuma vērtības izraisa ārkārtēju interesi, un tādēļ ir nepieciešama to kā visas cilvēces mantojuma daļas saglabāšana,

ņemot vērā, ka sakarā ar jauno briesmu mērogiem un nopietnību, kas to apdraud, visai starptautiskajai sabiedrībai kopīgi jāpiedalās īpašas nozīmes universālas vērtības dabas un kultūras mantojuma aizsardzībā, kas neizslēdz ieinteresētās valsts, kuras teritorijā atrodas šī vērtība, darbību, kas to efektīvi papildinās,

ņemot vērā, ka šim nolūkam nepieciešams pieņemt jaunu vienošanos, kas nodrošinātu efektīvu īpašas nozīmes universālas, kultūras un dabas pieminekļu kolektīvās aizsardzības sistēmu, kas būtu organizēta uz pastāvīga pamata un saskaņā ar mūsdienīgām zinātniskām metodēm,

nolemjot savā sešpadsmitajā sesijā, ka šim jautājumam jāklūst par starptautiskas konvencijas objektu,

pieņem šajā 1972. gada sešpadsmitā novembra dienā šo Konvenciju.

I. KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA DEFINĪCIJA

1. pants

Šajā Konvencijā ar "kultūras mantojumu" tiek saprasts:

pieminekļi: arhitektūra, monumentālās skulptūras un glezniecības darbi, arheoloģiski elementi vai struktūras, uzraksti, alas vai elementu grupas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, mākslas vai zinātnes viedokļa;

ansamblji: atsevišķu vai apvienotu ēku grupas, kam dēļ to arhitektūras, vienotības vai to vietas ainavā ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, mākslas vai zinātnes viedokļa;

ievērojamas vietas: cilvēka radītas vai cilvēka un dabas kopīgi radītas, kā arī teritorijas, kas ietver arheoloģiski ievērojamas vietas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, estētikas, etnoloģijas vai antropoloģijas viedokļa.

2. pants

Šajā konvencijā ar "dabas mantojumu" tiek saprasts:

dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;

ģeoloģiski vai fizioģeogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;

ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

3. pants

Katrai šīs Konvencijas dalībvalstij ir jānosaka dažādas iepriekš 1. un 2. pantā minētās vērtības, kas atrodas tās teritorijā .

II. KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA NACIONĀLĀ UN STARPTAUTISKĀ AIZSARDZĪBA

4. pants

Katra šīs Konvencijas dalībvalsts atzīst, ka pienākums nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas minēts 1. un 2. pantā un, kas atrodas tās teritorijā, identifikācija, aizsardzība, konservācija, popularizācija un nodošana nākošajām paaudzēm vispirmām kārtām gulstas uz šo valsti. Tādēļ tā darīs visu, kas ir tās spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

5. pants

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstis iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:

(a) īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;

(b) nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;

(c) attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;

(d) veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;

(e) atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

6. pants

1. Pilnībā respektējot valstu suverenitāti, kuru teritorijā atrodas kultūras un dabas mantojums, kas minēts 1. un 2. pantā, un neierobežojot tiesības, ko paredz valsts likumdošana attiecībā uz minēto mantojumu,

šīs Konvencijas dalībvalstis atzīst, ka tas ir visas pasaules mantojums, kura aizsardzībā jāsadarbojas visai starptautiskajai sabiedrībai.

2. Tādēļ dalībvalstis apņemas, saskaņā ar šīs Konvencijas nosacījumiem, palīdzēt identificēt, aizsargāt, konservēt un saglabāt kultūras un dabas mantojumu, kas minēti 11. panta 2. un 4. punktā, ja to lūdz valstis, kuru teritorijā tas atrodas.

3. Dalībvalstis apņemas, saskaņā ar šīs Konvencijas nosacījumiem, neveikt nekādas apzinātas darbības, kas varētu tieši vai netieši nodarīt zaudējumus citu šīs Konvencijas dalībvalstu teritorijā esošajam kultūras un dabas mantojumam, kas minēts 1. un 2. pantā.

7. pants

Šajā Konvencijā ar starptautisku pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsargāšanu tiek domāta starptautiskas sadarbības un palīdzības sistēmas radīšana, lai palīdzētu Konvencijas dalībvalstīm to centienos saglabāt un atklāt šo mantojumu.

III. PASAULES KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA AIZSARDZĪBAS STARPVALDĪBU KOMITEJA

8. pants

1. Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ietvaros tiek nodibināta īpašas nozīmes universālas vērtības pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzības starpvaldību "Pasaules mantojuma komiteja". Tā sastāv no piecpadsmit Konvencijas dalībvalstīm, ko ievēl Konvencijas dalībvalstis, kas sapulcējas uz Ģenerālo asambleju Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālās konferences laikā. Valstu skaits, kas ietilpst komitejā tiks papildināts līdz 21 valstij, sākot no kārtējās Ģenerālās konferences sesijas, kas notiks pēc šīs Konvencijas stāšanās spēkā ne mazāk kā 40 valstīs.

2. Komitejas locekļu vēlēšanās ir jānodrošina taisnīga dažādu pasaules reģionu un kultūru pārstāvniecība.

3. Komitejas sēdēs ar padomdevēja tiesībām var piedalīties pārstāvji no Starptautiskā kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centra (Romas centra), Starptautiskās pieminekļu un ievērojamu vietu aizsardzības padomes (ICOMOS) un no Starptautiskās dabas un dabas bagātību aizsardzības savienības (IUNC), kam pēc Konvencijas dalībvalstu, kas sapulcējas uz Ģenerālo asambleju kārtējās Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālās konferences laikā, lūguma var pievienoties citu starpvaldību vai nevalstisku organizāciju, kam ir tādi paši mērķi, pārstāvji.

9. pants

1. Pasaules mantojuma komitejas dalībvalstu pilnvaras stājas spēkā sākot no Ģenerālās konferences kārtējās sesijas, kurā tās tika ievēlētas, beigām līdz trešās tai sekojošās kārtējās sesijas beigām.

2. Pilnvaru termiņš vienai trešdaļai dalībvalstu, kas tika noteiktas pirmo vēlēšanu laikā, beidzas Ģenerālās konferences pirmās kārtējās sesijas beigās, kas seko tai, kurā tās tika ievēlētas, bet otrās dalībvalstu trešdaļas, kas tika noteiktas tajā pat laikā, pilnvaru termiņš beidzas Ģenerālās konferences otrās kārtējās sesijas beigās, kas seko tai, kurā tās tika ievēlētas. Šīs dalībvalstis izlozes kārtībā nosaka Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālās konferences priekšsēdētājs pēc pirmajām vēlēšanām.

3. Komitejas dalībvalstis izvēlas par saviem pārstāvjiem personas, kuras ir kompetentas kultūras vai dabas mantojuma jomā.

10. pants

1. Pasaules mantojuma komiteja pieņem savus procedūras noteikumus.
2. Komiteja jebkurā laikā uz savām sēdēm konsultācijām atsevišķos jautājumos var uzaicināt sabiedrisko vai privāto organizāciju pārstāvjus, kā arī privātpersonas.
3. Komiteja var veidot konsultatīvas institūcijas, kuras tā uzskata par nepieciešamām savu uzdevumu veikšanai.

11. pants

1. Katra šīs Konvencijas dalībvalsts savu iespēju robežās iesniedz Pasaules mantojuma komitejai sarakstu, kurā iekļautas kultūras un dabas mantojuma vērtības, kas atrodas tās teritorijā, kā paredzēts šī panta 2. punktā. Šim uzskaitījumam, ko nevajag uzskatīt par izsmeljošu, jāsaturs dokumentācija par minēto vērtību atrašanās vietu un to nozīmi.
2. Uz šo sarakstu pamata, kas dalībvalstīm jāiesniedz saskaņā ar 1. punktu, Komiteja sastāda, papildina un publicē sarakstu ar nosaukumu "Pasaules mantojuma saraksts", kurā iekļautas kultūras un dabas mantojuma vērtības, kas noteiktas šīs Konvencijas 1. un 2. pantā, un kurām, pēc Komitejas domām, ir īpašas nozīmes universāla vērtība saskaņā ar tās noteiktajiem kritērijiem. Papildinātais saraksts tiek izsūtīts ne retāk kā reizi divos gados.
3. Vērtību iekļaušana Pasaules mantojuma sarakstā nevar tikt izdarīta bez ieinteresētās dalībvalsts piekrišanas. Tādu vērtību iekļaušana sarakstā, kuras atrodas teritorijās, par kuru suverenitāti vai jurisdikciju apstrīd vairāk nekā viena valsts, nekādā gadījumā neietekmē strīda pušu intereses.
4. Nepieciešamības gadījumā, Komiteja sastāda, atjauno un publicē "Apdraudētā pasaules mantojuma sarakstu", par tiem Pasaules mantojuma sarakstā iekļautajām kultūras un dabas mantojuma objektiem, kuru glābšanai nepieciešams ievērojams darbs un kam šīs Konvencijas ietvaros tika lūgta palīdzība. Šajā sarakstā tiek norādītas aptuvenas izmaksas šādas operācijas veikšanai. Šajā sarakstā var tikt iekļauti tikai tie kultūras un dabas mantojuma objekti, kam draud nopietnas un konkrētas briesmas, piemēram, izžušanas draudi progresējošu postījumu rezultātā, no apjomīgu sabiedrisku vai privātu darbu veikšanas, straujas pilsētu un tūrisma attīstības, postījumiem, kas saistīti ar zemes lietošanas vai īpašumtiesību izmaiņām, nopietni, nenoskaidrotu cēloņu radīti postījumi, pamešana jebkuru iemeslu dēļ, stihiskas nelaimes un kataklizmas, bruņotu konfliktu draudi, lieli ugunsgrēki, zemestrīces, nobrukumi, vulkāna izvirdumi, ūdens līmeņa izmaiņas, plūdi, plūdmaiņas. Ārkārtējas situācijas gadījumā Komiteja jebkurā laikā var iekļaut Apdraudētā pasaules mantojuma sarakstā jaunu objektu un par to nekavējoties paziņot.
5. Komiteja nosaka kritērijus, uz kuru pamata kultūras un dabas mantojuma objektus var iekļaut abos sarakstos, kas minēti šī panta 2. un 4. punktā.
6. Pirms tiek pieņemts galīgais lēmums par vērtības neiekļaušanu vienā no abiem sarakstiem, kas minēti šī panta 2. un 4. punktā, Komiteja konsultējas ar dalībvalstīm, kuru teritorijā atrodas augstākminētā kultūras un dabas mantojuma objekts.
7. Komiteja, vienojoties ar ieinteresētajām valstīm, koordinē un veicina pētījumu veikšanu, kas nepieciešami, lai sastādītu sarakstus, kas minēti šī panta 2. un 4. punktā.

12. pants

Tas fakts, ka kāds kultūras vai dabas mantojuma objekts nav iekļauts vienā no abiem sarakstiem, kas minēti 11. panta 2. un 4. punktā, nekādā ziņā nenozīmē, ka tam nepiemīt īpašas nozīmes universāla vērtība vai citi mērķi kā tie, kas izriet no iekļaušanas šajos sarakstos.

13. pants

1. Pasaules mantojuma komiteja saņem un izskata pieprasījumus starptautiskās palīdzības piešķiršanai, ko formulējušas šīs Konvencijas dalībvalstis attiecībā uz to teritorijā esošajiem kultūras un dabas mantojuma objektiem, kas ir iekļauti vai kuri var tikt iekļauti sarakstos, kas minēti 11. panta 2. un 4. punktā. Šādu pieteikumu priekšmets var būt šo objektu aizsardzība, konservācija, popularizācija vai atjaunošana.
2. Pieprasījumi starptautiskajai palīdzībai, atbilstoši šī panta 1. punktam, var būt saistīti arī ar kultūras un dabas mantojuma, kas noteikts 1. un 2. pantā, identifikāciju, gadījumos, kad iepriekšējie pētījumi ir pierādījuši, ka tas attaisnosies.
3. Komiteja izlemj par šiem pieprasījumiem, vajadzības gadījumā nosaka savas palīdzības raksturu un apjomu un atļauj savā vārdā noslēgt ar ieinteresētajām valdībām nepieciešamās vienošanās.
4. Komiteja nosaka savu operāciju secību. Tā to dara, ņemot vērā aizsargājamā kultūras un dabas mantojuma objekta nozīmīgumu, nepieciešamību nodrošināt visraksturīgāko dabas, pasaules tautu ģenija un vēstures objektu starptautisko aizsardzību un nepieciešamo darbu steidzamību, valstu resursus, kuru teritorijā atrodas šie objekti un kādā mērā tās varētu nodrošināt šo objektu aizsardzību ar saviem līdzekļiem.
5. Komiteja sastāda, atjauno un papildina sarakstu, kurā iekļauti objekti, kam tiek piešķirta starptautiskā palīdzība.
6. Komiteja pieņem lēmumu par fonda, kas dibināts saskaņā ar šīs Konvencijas 15. pantu, līdzekļu izmantošanu. Tā meklē iespējas palielināt šos resursus un darīs visu iespējamo, lai to paveiktu.
7. Komiteja sadarbojas ar starptautiskām un nacionālām, valstiskām un nevalstiskām organizācijām, kuru mērķis ir līdzīgs šīs Konvencijas mērķiem. Savu programmu un projektu veikšanai Komiteja var griezties pēc palīdzības pie Starptautiskā kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centra (Romas centra), Starptautiskās pieminekļu un vēsturisko vietu padomes (ICOMOS) un Starptautiskās dabas un dabas bagātību konservācijas savienības (IUNC), kā arī pie valstiskām un privātām organizācijām un privātpersonām.
8. Komitejas lēmumus pieņem ar divu trešdaļu klātesošo vairākumu, kas piedalās balsošanā. Kvorumu sastāda Komitejas locekļu vairākums.

14. pants

1. Pasaules mantojuma komitejai palīdz Sekretariāts, ko nozīmē Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektors.
2. Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektors, maksimāli izmantojot Starptautiskā kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centra (Romas centra), Starptautiskās pieminekļu un vēsturisko vietu padomes (ICOMOS) un Starptautiskās dabas un dabas bagātību konservācijas savienības (IUNC) pakalpojumus, kas ir to kompetencē un atbilst to iespējām, gatavo Komitejas dokumentāciju, tās sēžu dienaskārtību un nodrošina tās lēmumu izpildi.

IV. PASAULES KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA AIZSARDZĪBAS FONDS

15. pants

1. Ar šo tiek nodibināts "Pasaules mantojuma fonds" - pasaules īpašas nozīmes universālas vērtības kultūras un dabas mantojuma fonds.
2. Šis Fonds, saskaņā ar Nolikumu par Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas finansēm, ir mērķfonds.

3. Fonda līdzekļus veido:

(a) šīs Konvencijas dalībvalstu labprātīgas un obligātas iemaksas;

(b) naudas ieguldījumi, dāvinājumi un novēlējumi, ko var izdarīt:

(i) citas valstis;

(ii) Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija vai citas Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmas organizācijas, tai skaitā Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programma vai citas starpvaldību organizācijas;

(iii) valstiskas vai privātas organizācijas vai fiziskas personas;

(c) procenti no naudas, ko Fonds aizdod;

(d) summas, kas savāktas vai ienākušas no pasākumiem, kas rīkoti Starptautiskā fonda labā,

(e) jebkuri citi līdzekļi, kas ir apstiprināti saskaņā ar Pasaules mantojuma komitejas izstrādātajiem fonda noteikumiem.

4. Iemaksas fondā un citi palīdzības veidi Komitejai, var tikt izmantoti tikai Komitejas noteiktiem mērķiem. Komiteja var pieņemt iemaksas, kas paredzētas tikai noteiktai programmai vai projektam ar noteikumu, ka Komiteja nolems realizēt šo programmu vai projektu. Iemaksām Fondā nav nekādu politisku saistību.

16. pants

1. Nekaitējot nekādiem brīvprātīgiem ziedojumiem, šīs Konvencijas dalībvalstis apņemas regulāri, katru otro gadu, Pasaules mantojuma fondā veikt iemaksas, kuru summu, procentuāli vienādu visām valstīm, noteiks Konvencijas dalībvalstu Ģenerālā asambleja, kas sanāk uz Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālās konferences sesiju. Lai Ģenerālā asambleja šo lēmumu pieņemtu, ir nepieciešams to klātesošo un balsojošo dalībvalstu balsu vairākums, kas nav izdarījušas paziņojumu, kas minēts šī panta 2. punktā. Nekādā gadījumā šīs Konvencijas dalībvalstu obligātā iemaksa nedrīkst pārsniegt 1% no viņu iemaksas Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas parastajā budžetā.

2. Taču kā noteikts šīs Konvencijas 31. pantā vai 32. pantā, katra valsts, nododot savus ratifikācijas vai pievienošanās dokumentus, var paziņot, ka tā nebūs saistīta ar šī panta 1. punkta noteikumiem.

3. Konvencijas dalībvalsts, kas izdarījusi šo paziņojumu, kas noteikts šī panta 2. punktā, jebkurā laikā var atsaukt augstākminēto paziņojumu, par to informējot Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektoru. Taču iesnieguma atsaukšana ietekmēs šīs valsts obligāto iemaksu tikai no kārtējās dalībvalstu Ģenerālās asamblejas dienas.

4. Lai Komiteja varētu efektīvi plānot savu darbību, tām šīs Konvencijas dalībvalstīm, kas iesniegušas paziņojumu, kas noteikts šī panta 2. punktā, iemaksas jāveic regulāri, vismaz reizi divos gados, un tās nevar būt mazākas par tām iemaksu summām, ko tām jāmaksā gadījumā, ja tās būtu saistītas ar šī panta 1. punkta noteikumiem.

5. Jebkura Konvencijas dalībvalsts, kam ir obligāto vai brīvprātīgo iemaksu parādi par tekošo gadu un kalendāro gadu, kurš bija tieši pirms tā, nevar tikt ievēlēta Pasaules mantojuma fonda komitejā, taču šis noteikums netiek pielietots pirmajās vēlēšanās.

Tādas valsts, kas jau ir Komitejas loceklis, pilnvaras beidzas vēlēšanu brīdī, kas noteikts šīs Konvencijas 8. panta 1. punktā.

17. pants

Šīs Konvencijas dalībvalstis veicina valstisku vai privātu fondu vai asociāciju rašanos, kuru mērķis ir atbalstīt ziedojumus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, kā tas ir noteikts šīs Konvencijas 1. un 2. pantā.

18. pants

Šīs Konvencijas dalībvalstīm jāatbalsta starptautiskas līdzekļu vākšanas kampaņas, ko organizē Pasaules mantojuma fonds Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas aizsardzībā. Tās veicina līdzekļu vākšanu, ko veic šim mērķim paredzētas organizācijas, kas minētas 15. panta 3. punktā.

V. STARPTAUTISKĀS PALĪDZĪBAS PIEŠKIRŠANAS NOTEIKUMI UN VEIDS

19. pants

Jebkura šīs Konvencijas dalībvalsts var griezties ar lūgumu piešķirt starptautisku palīdzību par labu to teritorijā esošām kultūras vērtībām un dabas mantojumam, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība. Tai kopā ar lūgumu ir jāiesniedz tāda 21. pantā noteiktā informācija un dokumenti, kas ir tās rīcībā un, kas Komitejai ļautu pieņemt lēmumu.

20. pants

Atbilstoši 13. panta 2. punkta, 22. panta (c) apakšpunkta un 23. panta noteikumiem, starptautiskā palīdzība, ko paredz šī Konvencija var tikt piešķirta tikai objektam, kas ir kultūras un dabas mantojuma daļa, ko Pasaules mantojuma komiteja ir nolēmusi, vai var nolemt, iekļaut vienā no sarakstiem, kas minēti 11. panta 2. un 4. punktā.

21. pants

1. Pasaules mantojuma komiteja nosaka kārtību kādā tā izskata iesniegtos lūgumus piešķirt starptautisko palīdzību, kas tai būtu jāsniedz, un norāda, kam jābūt iesniegumā, kurā jābūt paredzamās darbības, nepieciešamo darbu, to aptuveno izmaksu, steidzamības aprakstam un iemeslu izklāstam, kuru dēļ valsts, kura griežas ar lūgumu, līdzekļi neļauj tai pilnībā segt nepieciešamos izdevumus. Katru reizi, kad tas ir iespējams lūgumiem jāpievieno ekspertu slēdziens.

2. Lūgumus, kas iesniegti sakarā ar katastrofām vai stihiskām nelaimēm, ņemot vērā darbu steidzīgumu, kas var būt būs jāveic, Komitejai, kam tādiem gadījumiem jābūt rezerves fondam, ir jāizskata pirmām kārtām.

3. Pirms lēmuma pieņemšanas Komiteja var veikt izpēti vai konsultācijas, kādas tā uzskatīs par nepieciešamu.

22. pants

Pasaules mantojuma komitejas palīdzībai var būt sekojošas formas:

(a) šīs Konvencijas 11. panta 2. un 4. punktā noteiktā kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas, popularizācijas un atjaunošanas gaitā atklāto māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko problēmu pētīšana;

(b) ekspertu, tehniķu un kvalificētu strādnieku nosūtīšana, lai pārliecinātos, ka apstiprinātais darbs tiek veikts pareizi;

(c) darbinieku un speciālistu apmācība visos līmeņos kultūras un dabas mantojuma noteikšanai, aizsardzībai, konservācijai, popularizācijai un atjaunošanai;

- (d) tādu iekārtu piegāde, kas nav valsts īpašumā vai arī tā nav spējīga tādas iegādāties;
- (e) zemu procentu vai bezprocentu ilgtermiņa aizdevumi;
- (f) izņēmuma kārtā un īpašos gadījumos neatmaksājamu subsīdiu piešķiršana.

23. pants

Pasaules mantojuma komiteja var arī nodrošināt starptautisku palīdzību nacionāliem vai reģionāliem centriem to darbinieku un speciālistu apmācībai visos līmeņos kultūras un dabas mantojuma noteikšanai, aizsardzībai, konservācijai, popularizācijai un atjaunošanai.

24. pants

Liela mēroga starptautiskai palīdzībai jāseko pēc detalizētas zinātniskas, ekonomiskas un tehniskas izpētes. Šajos pētījumos jāizmanto vismodernākā kultūras un dabas mantojuma noteikšanas, aizsardzības, konservācijas, popularizācijas un atjaunošanas tehnoloģija un tiem ir jāatbilst šīs Konvencijas mērķiem. Pētījumiem arī jāmeklē iespējas racionāli izmantot minētās valsts rīcībā esošos līdzekļus.

25. pants

Galvenais noteikums ir, ka tikai daļa nepieciešamo darbu izmaksas var tikt uzlikta starptautiskajai kopienai. Starptautisko palīdzību izmantojošās valsts finansiālajam ieguldījumam ir jābūt būtiskai līdzekļu daļai, kas tiek paredzēti katrai programmai vai projektam, ja vien to neaizliedz līdzekļi.

26. pants

Pasaules mantojuma komitejai un saņēmējai valstij ir jānoslēdz vienošanās par noteikumiem, ka programma vai projekts, kam atbilstoši šai Konvencijai piešķirta starptautiskā palīdzība, tiks pildīts. Šādas starptautiskas palīdzības saņēmējai valstij atbilstoši vienošanās noteikumiem ir jāturpina saglabājamā objekta aizsardzība, konservācija un popularizācija.

VI. IZGLĪTOJOŠĀS PROGRAMMAS

27. pants

1. Šīs Konvencijas dalībvalstis cenšas, izmantojot visus iespējamus līdzekļus, sevišķi izglītojošas un informatīvas programmas, nostiprināt viņu tautu atzišanu un cieņu kultūras un dabas mantojumam, kas noteikts šīs Konvencijas 1. un 2. pantā.

2. Tās uzņemas plaši informēt sabiedrību par briesmām, kas draud šim mantojumam un par to, kas veicams, izpildot šo Konvenciju.

28. pants

Šīs Konvencijas dalībvalstīm, kas saņem starptautisku palīdzību saskaņā ar šo Konvenciju, ir jādara viss nepieciešamais, lai darītu zināmu to objektu, kuriem saņemta palīdzība, nozīmi un kāda loma ir šai palīdzībai.

VII. ZIŅOJUMI

29. pants

1. Šīs Konvencijas dalībvalstis savos ziņojumos, kurus tās iesniedz Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālajai konferencei tās noteiktajos termiņos un formā, sniedz informāciju par likumdošanas un normatīvajiem aktiem, ko tās ir pieņēmušas un citām darbībām, ko tās ir veikušas, lai izpildītu šo Konvenciju, kā arī informāciju par iegūto pieredzi šajā jomā.

2. Šos ziņojumus nodod zināšanai Pasaules mantojuma komitejai.

3. Komiteja iesniedz ziņojumu par savu darbību katrā kārtējā Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālās konferences sesijā.

VIII. NOSLĒGUMA NOTEIKUMI

30. pants

Šī Konvencija ir sastādīta angļu, arābu, franču, krievu un spāņu valodā, visi teksti ir ar vienādu juridisku spēku.

31. pants

Šo Konvenciju Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas dalībvalstis ratificē vai pieņem to konstitūcijās noteiktajā kārtībā.

Ratifikācijas vai pievienošanās dokumentus nodod Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektoram.

32. pants

1. Šai Konvencijai var pievienoties jebkura valsts, kas nav Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas locekle, kas saņēmusi Organizācijas Ģenerālās konferences uzaicinājumu tai pievienoties.

2. Pievienošanos veic nododot pievienošanās dokumentu glabāšanā Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektoram.

33. pants

Šī Konvencija stājas spēkā trīs mēnešus pēc divdesmitā ratifikācijas, pieņemšanas vai pievienošanās dokumenta nodošanas dienas, bet tikai attiecībā uz tām valstīm, kas savus ratifikācijas, pieņemšanas vai pievienošanās dokumentus nodevušas glabāšanā noteiktajā dienā vai agrāk. Attiecībā uz jebkuru citu valsti, tā stājas spēkā trīs mēnešus pēc ratifikācijas, pieņemšanas vai pievienošanās dokumenta nodošanas glabāšanā.

34. pants

Sekojošie noteikumi attiecas uz šīs Konvencijas dalībvalstīm, kam ir federāla vai nav centralizēta konstitucionālā sistēma:

(a) attiecībā uz šīs Konvencijas noteikumiem, kuru realizācija ir centrālās vai federālās likumdevējas varas jurisdikcijā, federālās vai centrālās valdības pienākumi būs tādi paši kā tām dalībvalstīm, kuras nav federālas valstis;

(b) attiecībā uz šīs Konvencijas noteikumiem, kuru realizācija ir katra štata, zemes, provinces vai kantona jurisdikcijā, kam saskaņā ar federācijas sistēmu nav jāpieņem likumdošanas akti, federālā valdība minētos noteikumus dara zināmus štatu, zemju, provinču un kantonu kompetentām varas institūcijām, ar rekomendāciju tos pieņemt.

35. pants

1. Katra šīs Konvencijas dalībvalsts var denonsēt šo Konvenciju.

2. Par denonsāciju paziņo ar rakstisku dokumentu, ko nodod Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektoram.

3. Denonsācija stājas spēkā divpadsmit mēnešus pēc denonsācijas dokumenta saņemšanas. Tā nekādā mērā nemaina finansiālās saistības, ko uzņēmusies denonsējošā valsts līdz brīdim, kad denonsācija stājas spēkā.

36. pants

Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektors paziņo Organizācijas dalībvalstīm, valstīm, kas nav Organizācijas dalībvalstis, kuras minētas 32. pantā, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijai par ratifikācijas, pieņemšanas vai pievienošanās dokumentu, kas minēti 31. un 32. pantā, kā arī denonsācijas dokumentu, kas minēti 35. pantā, nodošanu glabāšanā.

37. pants

1. Šī Konvencija var tikt pārskatīta Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālajā konferencē. Taču pārskatītais teksts būs saistošs tikai tām valstīm, kas pievienosies pārskatītajai Konvencijai.

2. Gadījumā, ja šīs Konvencijas pilnīgas vai daļējas pārskatīšanas rezultātā Ģenerālajā konferencē tiks pieņemta jauna Konvencija un, ja jaunajā Konvencijā nebūs citu norādījumu, šī Konvencija tiks slēgta ratifikācijai, pieņemšanai un pievienošanai, kopš dienas, kad stāsies spēkā jaunā Konvencija ar pārskatīto tekstu.

38. pants

Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 102. pantu, šī Konvencija pēc Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektora lūguma jāreģistrē Apvienoto Nāciju Organizācijas Sekretariātā.

Sastādīts Parīzē 1972. gada divdesmit trešā novembra dienā un apstiprināts ar Ģenerālās konferences septiņpadsmitās sesijas Prezidenta un Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerāldirektora parakstiem divos autentiskos eksemplāros, kas tiks nodoti Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas arhīvā, un kuru apstiprinātas kopijas tiks nosūtītas visām valstīm, kas minētas 31. un 32. pantā, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijai.